

W WYKONANIU UCHWAŁY
WALNEGO ZGROMADZENIA

WYDZIAŁ TOWARZYSTWA MA ZASZCZYT AKTEM NINIEJSZYM ZALICZYĆ

J. W. P. Prof. Dr. Eugeniusza Romera

W POCZET

CZŁONKÓW HONOROWYCH

CZYTELNI AKADEMICKIEJ

WE LWOWIE

*nie przypuszczam do wiadomości!
"pamięć wojny" - Polska walczy
"o innego do roboty"*

We Lwowie, dnia *10 lutego* 19*17.*

Tadeusz Marciniak
SEKRETARZ.

Lech Głuchowski
PRZEWODNICZĄCY.

Rpt 10.275 v

2

P O L S K I E
T O W A R Z Y S T W O G E O G R A F I C Z N E

DYPLOM CZŁONKA HONOROWEGO

Walne zebranie Polskiego Towarzystwa Geograficznego odbyte w d. 5 Maja 1920 r. nadało

Prof. D-rowi EUGENJUSZOWI ROMEROWI

głębokiemu badaczowi, niestrudzonemu krzewicielowi nauk geograficznych, niezmordowanemu obrońcy praw przyrodzonych Narodu

tytuł CZŁONKA HONOROWEGO Towarzystwa

Na dowód czego wydany Mu zostaje dyplom niniejszy, podpisami Członków Zarządu i pieczęcią Towarzystwa opatrzony.

WARSZAWA, DN. 20 STYCZNIA 1922 R.

PREZES

karol Bohdanowicz

WICE-PREZES

Dr Stanisław Lenczewicz

SEKRETARZ

Bolesław Szczygiel

CZŁONKOWIE:

Dr Józef Szuwaj

Dr Henryk Szymański

D^r Władysław Gorczyński

TOMARASIAWO GEOGRAPHISCHE

WISSENSCHAFTLICHE

Wissenschaftliche

Wissenschaftliche

Wissenschaftliche

Wissenschaftliche

Wissenschaftliche

Wissenschaftliche

Wissenschaftliche

Wissenschaftliche

Wissenschaftliche

Wissenschaftliche

Wissenschaftliche

Wissenschaftliche

Wissenschaftliche

Wissenschaftliche

Wissenschaftliche

KANCLERZ
ORDERU „ODRODZENIA POLSKI”

N: 699 O.P.

Do Pana

.....*prof. Dr. Eugenjusza Romera*.....

Stwierdzam, że Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, dekre-
tem z dnia 2 maja 1923 r. nadał Panu odznaki Kawalera
Krzyża Komandorskiego
orderu „Odrodzenia Polski”.

Warszawa, dn. 15 maja 1923 r.

KANCLERZ ORDERU „ODRODZENIA POLSKI”.

Już Kochanowski

Z ART. 14 USTAWY Z DNIA 4.II.1921 (DZ. U. R. P. № 24 POZ. 137)
O USTANOWIENIU ORDERU „ODRODZENIA POLSKI”.
„Odznaczony orderem winien zwrócić do Skarbu rzeczywiste koszty ozdób orderowych”.

ART. 6 STATUTU ORDERU „ODRODZENIA POLSKI”.

Po ogłoszeniu dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej o odznaczeniu orderem Kanclerz orderu zawiadomi odnaczonemu pismem w formie listu o nadaniu mu orderu.

Odznaki orderowe wraz z dyplomem będą wręczone popokryciu kosztów ich wykonania.

KOSZTY WYKONANIA ODZNAK ORDEROWYCH.

Wielka Wstęga	~~100000~~ ~~100000~~	350.000	mk.
Komandorja z Gwiazdą	~~150000~~ ~~150000~~	200.000	"
Komandorja	~~100000~~ ~~100000~~	100.000	"
Krzyż oficerski	~~100000~~ ~~100000~~	90.000	"
Krzyż Kawalerski	~~100000~~ ~~100000~~	70.000	"

R O Z E T K I (K O K A R D K I).

	~~150000~~ ~~150000~~	do noszenia	
	~~150000~~ ~~150000~~	na ubraniach	na mundurach
	~~150000~~ ~~150000~~	cywilnych	
Dla Kawalerów:			
Wielkiej wstęgi, Krzyża Komandorskiego z Gwiazdą oraz Krzyża Komandorskiego	~~1500~~ ~~1500~~ ~~2000~~ ~~2000~~	3600 mk.	4000 mk.
Dla Kawalerów Krzyża oficerskiego	~~1000~~ ~~1000~~ ~~1500~~ ~~1500~~	1600 "	2200 "
Dla Kawalerów orderu (kl. V)	~~200~~ ~~200~~ ~~300~~ ~~300~~	650 "	750 "

Powyższe koszty należy przesyłać do Wydziału Finansowo-Gospodarczego Prezydium Rady Ministrów (Dział Kapituły Orderu „Odrodzenia Polski”) za pośrednictwem Kasy Oszczędności (P. K. O.) na rachunek Kapituły Orderu „Odrodzenia Polski” konto czekowe Nr. 30225 podając dokładny adres, oraz województwo, w obrębie którego leży miejsce zamieszkania.

Kancelarja Kapituły Orderu,
„Odrodzenia Polski”.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly a header or introductory paragraph.

Second block of faint, illegible text, appearing to be a list or a set of instructions.

Third block of faint, illegible text, continuing the list or instructions.

Fourth block of faint, illegible text, possibly a concluding paragraph or signature area.

5
WARSZAWA, DN. 2 czerwca 1927 r.

KANCLERZ
ORDERU „ODRODZENIA POLSKI”

Nr 1218/Or.

Do

JW Pana Profesora Eugenjusza Romera

we Lwowie

ul. Długosza 25.

Będąc w posiadaniu pisma Pana Profesora z dnia 22 maja 1927 r. L.p.286, pośpieszam wyjaśnić co następuje : W dniu 25 maja 1923 r. pod L. 699/K.O./23 został przesłany Ministerstwu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego list kanclerski, skierowany do Pana Profesora, a stwierdzający nadanie Mu odznak Krzyża Komandorskiego orderu "Odrodzenia Polski". Według informacji udzielonych przez Ministerstwo list powyższy został przesłany w dniu 28 maja 1923 r. wraz z pismem L. 1504/23 na imię Pana Profesora pod adresem Lwów - Uniwersytet.

KANCLERZ ORDERU "ODRODZENIA POLSKI" :

Jan Kochanowski

Plgs 10. 275 ✓

6
SOCIETAS LITERARIA TORVNENSIS
IVBILAEVM L ANNORVM LABORIS
IN LITERARVM STVDIIS COLENDIS
CELEBRANS ILLVSTREM VIRVM

D. EVGENIVM ROMER

PHILOSOPHIAE DOCTOREM IN VNIVER
SITATE LEOPOLITANA PROFESSOREM
QVI STVDIIS GEOGRAPHICIS SPLENDIDE
PROMOTIS POMERANIA QVOQVE FACIEM
ET INCOLAS LIBRO DOCTISSIMO INDAGA
VIT ET DESCRIPSIT

SOCIVM ET SODALEM
HONORIS CAUSA

VNANIMI CONSENSV ELIGIT ELECTVM
QVE DECLARAT DABAMVS TORVNII
DIE XVI CAL. JAN. A. D. M C M X X V

SOCIETATIS LITERARIAE TORVNENSIS
MODERATORES

Alphonsus Maikowski
praeses.

Dr. Otto Steinbock,
vic. agens.

Boleslaw Makowski.
a secretis.

Joannes Karunki. bibe.

Ladislaus Lega.

Dr. Stanislaus Wyzda thes.
Sigismundus Kocanski

Czcigodny Panie Profesorze!

Mam przyjemność pisać z wiadomością, iż Walne Zgromadzenie Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika we Lwowie, w uznaniu niepospolitych zasług polbranych w przodzenie nauki, uchwalilo na posiedzeniu w dniu 21 lutego 1926r. przez składową uchwały do w poczet swoich Członków Honorowych. Zawiadamiając Czcigodnego Pana Profesora o powyższej uchwałę, pozwalamy sobie przestać Mu imieniem Towarzystwa najszczerze życzenia wraz z prośbą o łaskawe popieranie jego celów.

J. J. Znamy
Przewodniczący.

M. Ramiński.
Sekretarz.

Do
Jasnie Wielmożnego Pana
Prof. Dr. Eugenjusza Komera
we Lwowie.

Q. No. 10. 275 ✓

MIĘDZYNARODOWA
WYSTAWA KOMUNIKACJI i TURYSTYKI
W POZNANIU 1930 ROK

W uznaniu chlubnych wyników pracy otrzymuje

W. PAN DR. EUGENJUSZ ROMER
PROFESOR UNIWERSYTETU JANA KAZIMIERZA
WE LWOWIE

DYPLOM ZASŁUGI

PREZES RADY GŁÓWNEJ:

Cyril Katakjki

PREZES ZARZĄDU:

J. Koff

POZNAŃ, DNIA 10. SIERPNI 1930 R.

**MIĘDZYNARODOWA WYSTAWA KOMUNIKACJI I TURYSTYKI
W ROKU 1930.**

RACHUNKI BIEŻĄCE:
POCZTOWA KASA OSZCZĘDNOŚCI № 212 700.
BANK POLSKI — ODDZIAŁ W POZNANIU.
BANK ZWIĄZKU SPÓLEK ZAROBKOWYCH W POZNANIU.

POZNAŃ, dnia 1-go grudnia 1930.
UL. MARSZAŁKA FOCHA 18 — TEL. 71-50, 71-58, 71-60, 71-54.
ADRES DLA TELEGRAMÓW „KOMTUR”, POZNAŃ.

L. dz. 8866

PRZY ODPOWIEDZI PROSIMY
PODAĆ POWYŻSZY ZNAK

JWielmożny Pan

Eugenjusz R o m e r

Profesor Uniwersytetu Jana Kazimierza

we L w o w i e

Przy niniejszem mamy zaszczyt przesłać JWPanu Profesorowi
Dyplom Zasługi, przyznany przez Radę Główną w dniu 10-ym listo-
pada 1930 r. na wniosek Zarządu.

Przy tej okazji pozwalamy sobie ponownie wyrazić naszą
głęboką wdzięczność za ofiarną i owocną współpracę oraz za pomoc
okazaną Zarządowi Wystawy.

Z prawdziwym poważaniem

MIĘDZYNARODOWA WYSTAWA
KOMUNIKACJI I TURYSTYKI

S. Roff
Prezes Zarządu.

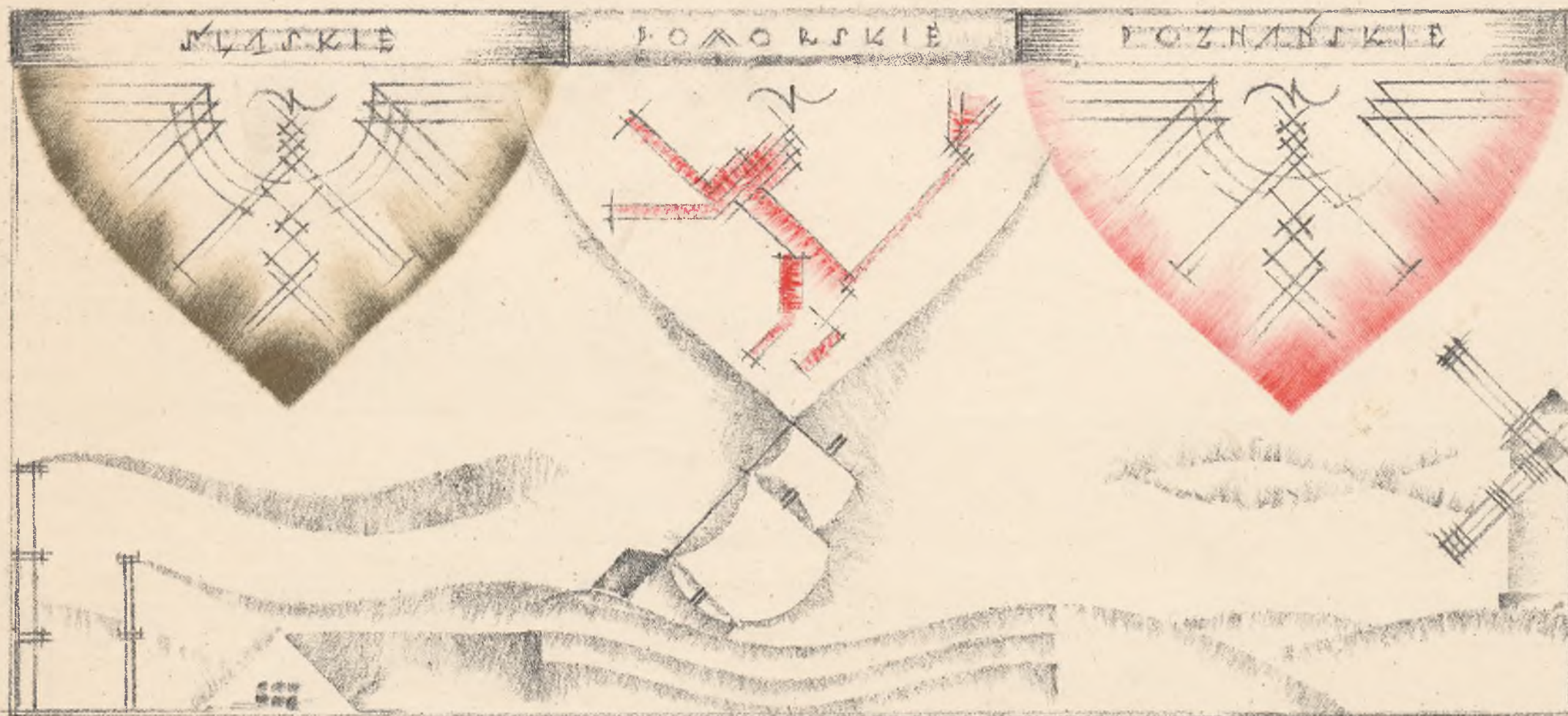
THE NATIONAL ARCHIVES
COLLECTIONS

1914
1915
1916
1917
1918
1919
1920
1921
1922
1923
1924
1925
1926
1927
1928
1929
1930
1931
1932
1933
1934
1935
1936
1937
1938
1939
1940
1941
1942
1943
1944
1945
1946
1947
1948
1949
1950
1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025

1914

1914
1915
1916
1917
1918
1919
1920
1921
1922
1923
1924
1925
1926
1927
1928
1929
1930
1931
1932
1933
1934
1935
1936
1937
1938
1939
1940
1941
1942
1943
1944
1945
1946
1947
1948
1949
1950
1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025

1914

KOLEGIUM STUDENTÓW Z KRĘGÓW ZACHODNICH
 WOKÓŁ WARSZAWY
 WYSL 125 STATUTY KOLA NADAJE GODNOŚĆ
 PROFESOROWI DR. EUGENIUSZOWI

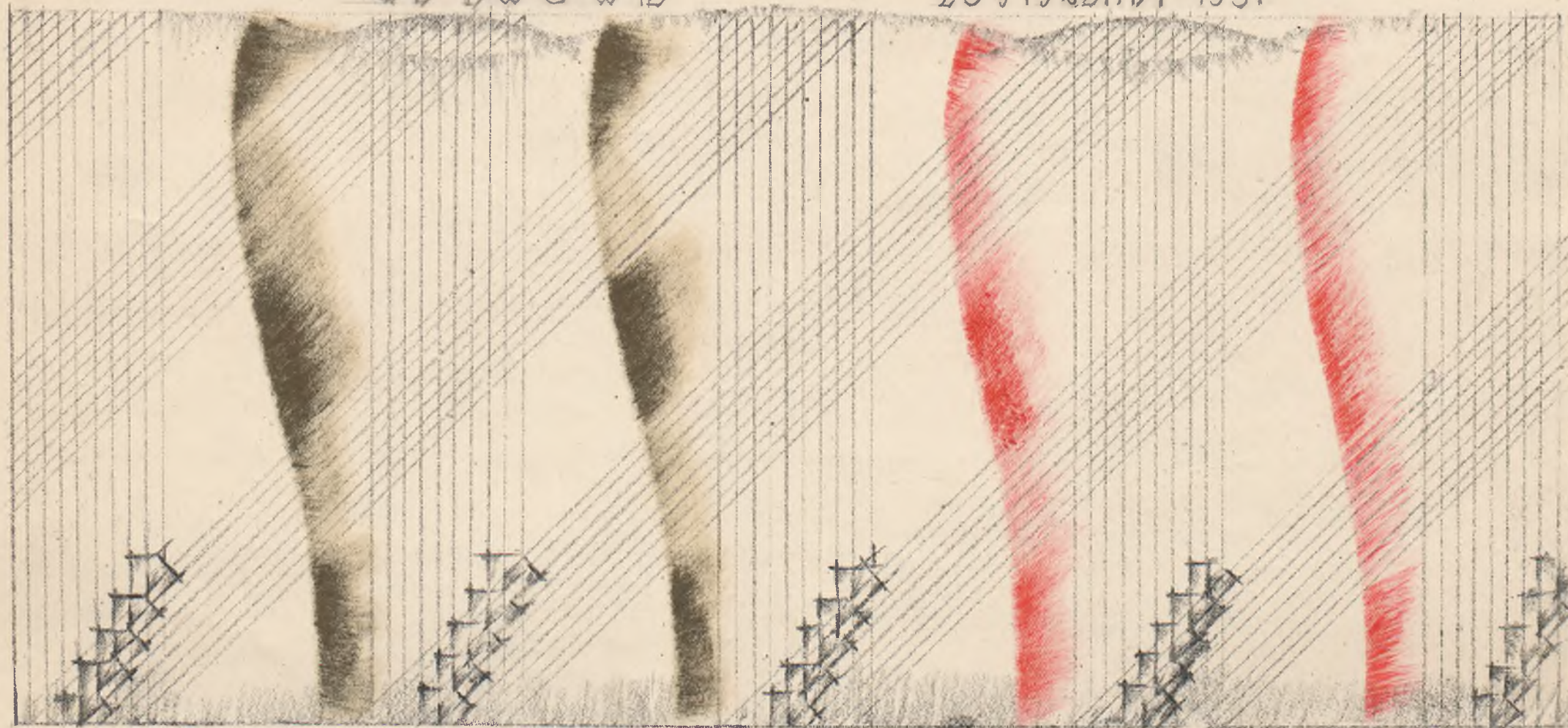
SEKRETARZ
J. Winiński

INITIATOR KOLA
M. Koronowski

PREZES
[Signature]

WE LWOWIE

23 STYCZNIA 1931

BJ

24p 10,275 V

**PRZEWODNICZĄCY KOMITETU
 KRZYŻA I MEDALU
 NIEPODLEGŁOŚCI
 CZYNI WIADOMEM, ZE ZARZĄDZENIEM
 PANA PREZYDENTA
 RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
 Z DNIA 16. IX. 1931 ROKU**

EUGENJUSZ ROMER

**ZOSTAŁ ODZNACZONY
 KRZYŻEM NIEPODLEGŁOŚCI
 ZA PRACĘ W DZIELE ODZYSKANIA
 NIEPODLEGŁOŚCI**

**PRZEWODNICZĄCY KOMITETU
 KRZYŻA I MEDALU NIEPODLEGŁOŚCI**

[Handwritten signature]

SEKRETARZ GENERALNY KOMITETU

W. [Handwritten signature]

DYPLOM Nr. 10

Komisja Główna Harcerzy z Czasów Walk o Niepodległość
przy Naczelnictwie Związku Harcerstwa Polskiego

nadaje

Dh. Prof. Dr. Eugeniuszowi Romerowi

Honorowy Krzyż Harcerzy

z Czasów Walk o Niepodległość

za Pracę Harcerską w latach Walk o Niepodległość 1909-1921.

Przewodniczący Komisji Głównej Harcerzy
z Czasów Walk o Niepodległość

Przewodniczący Okręgowego Kola Harcerzy
z Czasów Walk o Niepodległość

Sekretarz: *[Signature]*

Sekretarz: *[Signature]*

Członkowie Komisji Głównej:

[Signatures]
M. Wieruszowska, Prof. Opawski, M. Wieruszowska, Marya Wocalewska, *[Signature]*

Warszawa, dnia 15 grudnia 1938 roku.

44

ZARZĄD WARSZAWSKIEGO OKRĘGU KÓŁ I GRON
HARCERZY Z CZASÓW WALK O NIEPODLEGŁOŚĆ
ul. Łazienkowska 7, pok. Nr 8 parter
telefon 9.09-14

L. dz. 331/XII/38

Warszawa, dn. 24 grudnia 1938 r

KOMUNIKAT 12/38

1. Z okazji Świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku składamy w imieniu Zarządu wszystkim Druhom i Druhom najserdeczniejsze życzenia.

2. Regulamin Krzyża Harcerzy z Czasów walk o Niepodległość.

Komisja Główna Harcerzy z Czasów Walk o Niepodległość podaje do wiadomości w komunikacie Nr 7/38 z dnia 6 grudnia 1938 r. (a nie w 9/38 i nie 29.XII., jak to podaliśmy w poprzed-

mę krzyża harcerskiego, pokrytego czarną emalią o złotych brzegach. Krzyż czworokątny płaski, wymiar 35 × 35 mm, miniaturka 20 × 20 mm, okolona napisem „Honor i Ojczyzna“ na złotym otoku. Na poprzecznych ramionach napis „Czuwaj“ w kolorze złotym.

III.

Honorowy „Krzyż Harcerzy z Czasów Walk o Niepodległość“ nosi się na lewej piersi. Krzyż mogą nosić wojskowi i mundurowi funkcjonariusze państwowi, o ile zezwalają im na to odnośne przepisy.

Krzyż Harcerzy z Czasów Walk o Niepodległość.

nim naszym komunikacie), że Naczelnictwo Z. H. P. zatwierdziło wzór odznaki (jak na rysunku) i regulamin następującej treści:

I.

Naczelnictwo Związku Harcerstwa Polskiego ustanawia ogólnopolski, jeden na całą Rzeczpospolitą honorowy „Krzyż Harcerzy z Czasów Walk o Niepodległość“, celem odznaczenia osób, organizacji i instytucyj, które położyły zasługi dla b. skautingu, harcerstwa i b. junactwa w latach 1909—1921.

II.

Honorowy „Krzyż Harcerzy z Czasów Walk o Niepodległość“ jest jednostopniowy i ma for-

IV.

Honorowy „Krzyż Harcerzy z Czasów Walk o Niepodległość“ może być nadawany osobom obojga płci, nieskazitelnego charakteru i nieposzlakowanym w spełnianiu obowiązków obywatelskich względem Państwa, a także instytucjom i organizacjom, które położyły zasługi dla b. skautingu, harcerstwa i b. junactwa w latach 1909—1921. Prawo do otrzymania krzyża w szczególności przysługuje: 1) harcerzom poległym na Polu Chwały w obronie Ojczyzny; 2) stwierdzonym historycznie inicjatorom, twórcom i organizatorom ruchu skautowego w Polsce; 3) wszystkim tym, którzy udowodnią, że w latach 1909—1921 byli czynnymi członkami b. skautingu, har-

cerstwa, lub b. junactwa w przeciągu przynajmniej jednego roku; 4) wszystkim tym, którzy wyłącznie za zasługi wymienione w p. 1, 2 i 3 zostali odznaczeni Krzyżem lub Medalem Niepodległości; 5) wszystkim tym, którzy słowem, piórem lub czynem (przykładem osobistym) wybitnie przyczyniali się do rozszerzenia ruchu skautowego (harcerskiego i junackiego) w Polsce.

V.

Odnaczeni winni pokryć koszty wykonania krzyża i dyplomu. Odnaczeni otrzymują dyplom na prawo posiadania krzyża.

VI.

Honorowy „Krzyż Harcerzy z Czasów Walk o Niepodległość” nadawany jest przez Komisję Główną Harcerzy z Czasów Walk o Niepodległość na wniosek Okręgowych Kół Harcerzy z Czasów Walk o Niepodległość, które prowadzą ewidencję wydanych dyplomów.

VII.

Wnioski o odznaczenie mogą składać do Komisji Głównej wyłącznie Okręgowe Koła. Ubiegający się o nadanie krzyża musi być członkiem terytorialnego Koła lub Grona i mieć opłaconą składkę członkowską za ostatni miesiąc.

VIII.

Prawo do noszenia krzyża tracą: a) karani karą więzienną za czyny hańbiące, b) wykluczeni z Kół lub Gron Harcerzy z Czasów Walk o Niepodległość za czyn niehonorowy, c) oficerowie wykluczeni z korpusu oficerskiego prawomocnym orzeczeniem oficerskiego Sądu Honorowego, d) wszyscy ci, którzy w deklaracjach (kwestionariuszach), składanych na zasadzie p. VII, świadomie podadzą fałszywe dane, celem otrzymania krzyża, lub też ci, co do których następnie wyjaśni się, że nie odpowiadają warunkom wymienionym w § IV.

IX.

Po likwidacji odznaczeń, wszelkie akta i pozostały majątek przechodzą na własność Naczelnictwa Związku Harcerstwa Polskiego.

3. Porządek nadawania Krzyża.

Zarządy Kół i Gron nadeślą do dnia 10 stycznia 1939 roku listy członków do odznaczenia Krzyżem z oznaczeniem daty przyjęcia do Koła lub Grona, załączając kartę rejestracyjną każdego członka (o ile nie zostały wcześniej wysłane do naszego Zarządu). Należy również stwierdzić, że kandydaci do odznaczenia, w myśl § 7 regulaminu, opłacili składkę za ostatni miesiąc, tj. za styczeń 1939 r.

4. Nadanie Krzyża Harcerzy z Czasów Walk o Niepodległość.

Komisja Główna Harcerzy z Czasów Walk o Niepodległość przy Naczelnictwie Związku Harcerstwa Polskiego, w dniu 15 grudnia 1938 roku, po raz pierwszy, nadała ogólnopolski, jeden na całą Rzeczpospolitą Honorowy Krzyż Harcerzy z Czasów Walk o Niepodległość:

PANU PREZYDENTOWI RZ. P. PROF. IGNACEMU MOŚCICKIEMU (dyplom Nr 1).

PANU MARSZAŁKOWI POLSKI EDWARDOWI RYDZOWI-ŚMIGŁEMU (dyplom Nr 2).

PREMIEROWI GENERALOWI DR. FELICJANOWI SŁAWOJ - SKŁADKOWSKIEMU (dyplom Nr 3).

W - PREMIEROWI INŻ. EUGENIUSZOWI KWIATKOWSKIEMU (dyplom Nr 4).

MINISTROWI W. R. i O. P. PROF. WOJCIECHOWI ŚWIĘTOSŁAWSKIEMU (dyplom Nr 5).

MINISTROWI KOMUNIKACJI PŁK. DYPL. JULIUSZOWI ULRYCHOWI (dyplom Nr 6).

MINISTROWI SPRAW WOJSKOWYCH GEN. DYW. TADEUSZOWI KASPRZYCKIEMU (dyplom Nr 7).

INSPEKTOROWI ARMII GEN. DYW. MIECZYŚLAWOWI NORWID-NEUGEBAUEROVI (dyplom Nr 8).

PRZEWODNICZĄCEMU ZW. HARC. POL. WOJEWODZIE DR. MICHAŁOWI GRAZYŃSKIEMU (dyplom Nr 9).

W - PRZEWODNICZĄCEMU ZW. HARC. POLSK. KSIĘDZU JANOWI MAUERSBERGEROWI (dyplom Nr 10).

Poza tym zostali odznaczeni: Teodor Andruszkiewicz (dyplom Nr 26), Henryk Bagiński (12), Maria Barthel de Weydenthal (56), Tadeusz Bartnicki (101), Władysław Bartosik (102), Władysław Bednarski (103), Feliks Bielecki (25), Zygmunt Bigelmajer (104), Bolesław Biskupski (75), Maria Błaszczkowska-Pawlikowska (105), Leokadia Błońska-Gajewska (57), Zofia Bogdanik (106), Stefan Borysowicz (58), Kazimierz Brzechowski (27), Maria Chmielcówna (107), Wacław Chodnikiewicz (108), Jan Chowanczak (76), Czesław Chrzanowski (109), Feliks Cydzik (110), Franciszek Cwiękała (111), Janusz Dębicki (112), Roman J. Dmowski (113),

Jan Domaszewicz (114), Olga Drahonowska - Małkowska (58), Halina Drozdowicz - Gnoińska (59), Aleksander Dryll (115), Stanisław Dubik (116), Wiktor Dudziński (117), Edward Festen (118), Longin Flaszczynski (119), Wacław Gabarski (120), Jerzy Gajkowski (121), Jan Gallus (122), Józefa Gebethner (60), Helena Gepner - Grażyńska (15), Władysław Glapa (28), Eugenia Gliwiczowa - Sikorska (124), Jerzy Goślicki (123), Jadwiga Grabowska - Lindnerowa (61), Mateusz Grabowski (125), Józefa Izabela Gruszkowa (126), Czesław Tadeusz Grzeszko (205), Bolesław Grzywa (207), Maria Gutry (127), Irena Haase (128), Zofia Hartwigowa - Betley (129), Karol Harnisz (130), Zbigniew Harnisz (131), Aleksander Hauke - Nowak (77), Bronisław Helczyński (11), Lucjan Hikiert (132), Piotr Ilkowski (16), Józef Eugeniusz Iwiński (133), Czesław Jankowski (29), Piotr Jarocki (134), Kazimierz Jarzębowski (136), Tadeusz Jasiuk (135), Janina Jasiobędzka (137), Jerzy Jaszczolt - Sulima (138), Władysław Jaworowicz (139), Władysława Jendruszczak (141), Stefan Jeżycki (140), Stefania Jeziorowska - Gąssowska (62), Władysław Kaczkowski (30), Józef Gabriel Kalinowski (142), Edmund Kamiński (24), Jadwiga Karbownicka (144), Stanisław Karbownicki (143), Antoni Kasperczyk (145), Zdzisław Kąkolewski (78), Benon Kępiński (146), Tadeusz Kijeński (31), Klemens Kobierski (201), Aniela Kobylańska - Czernichowska (63), Eugeniusz Konopacki (147), Helena Kopaczowa (148), Stanisław Kosina (149), Marian Kowalczyk (203), Leonard Kowalski (150), Czesław Krassowski (79), Alfons Krauze (151), Kazimierz Kreiter (80), Wiktor Krejmer (152), Aleksander Krygier (23), Bronisław Kuczkowski (153), Julitta Kuczyńska (154), Leokadia Kwiatkowska (65), Marian Lewczuk (155), Wacław Lipiński (17), Władysław Ludwig (32), Zofia Ławecka (206), Janusz Łoś (156), Stefania Łuczakowa - Roguska (157), Wacław Julian Ślepowron-Łupiński (159), Władysław Łysakowski (158), Jan Makowski (164), Ryszard Feliks Maliszewski (160), Mieczysław Marcinkowski (161), Halina Marendowska - Kappowa (66), Józef Mazur (166), Eugeniusz Mlonek (162), Eugeniusz Molga (165), Kazimierz Moniuszko (81), Edward Muszalski (163), Władysław Nekraśz (18), Antoni Olbromski (19), Władysław Olędzki (82), Zofia Olendzka (68), Piotr Olewiński (20), Maria Olszewska - Hillerowa (69), Wiesław Olszewski (167), Józef Olszyna - Wilczyński (83), Zygmunt Orłowski (84), Zofia Orzeszkowska (168), Ma-

teusz Pawłowski (172), Jadwiga Piątkowska (173), Stanisław Piątkowski (174), Kazimierz Józef Pietrasz (175), Tomasz Pietrzak (176), Kazimierz Pilat (171), Tomasz Piskorski (22), Stefan Plewiński (85), Ignacy Płażewski (86), Bohdan Pniewski (87), Mieczysław Podgrabiński (209), Stanisława Podhajna - Dackiewiczowa (70), Zofia Politowska (170), Stefan Pomarański (88), Zygmunt Pomarański (89), Władysław Pomaski (177), Teodor Przeradowski (169), Wacław Raczynski (178), Irena Rebandel - Mydlarzowa (71), Stefan Reinstein (208), Błażej Roga (179), Eugeniusz Romer (90), Adam Rudnicki (92), Janusz Rudnicki (91), Stanisław Rudnicki (14), Jan Ruśkiewicz (180), Zofia Salingerówna (72), Jadwiga Sasorska - Prawdzicowa (73), Stanisław Sasorski (181), Władysława Scretna (183), Henryk Sיעiński (184), Jerzy Sienkiewicz (94), Stanisław Sienkiewicz (93), Mieczysław Siewierski (185), Zofia Sikorska Jaxa-Bykowska (74), Gustaw Simon (186), Kazimierz Skorupka (182), Franciszek Skrzywanek (34), Tadeusz Słoński (95), Wacław Smolis (187), Kazimierz Sobczak (188), Józef Sobczyk (189), Zofia Sokołowska (33), Aleksander Sokołowski (210), Maria Ela Stefanowska (64), Tadeusz Strzembosz (190), Zbigniew Sujkowski (96), Antoni Szlenk (39), Jan Szwabe (35), Bolesław Szymanowski (40), Brunon Szymański (97), Jerzy Ślaza (36), Józef Świątkowski (191), Wojciech Tatar (200), Aleksander Tomaszewski (98), Ignacy Benedykt Wądołkowski (100), Jerzy Wądołkowski (99), Józef Wądołowski (192), Mieczysław Wieczorkiewicz (21), Alicja Wierusz - Kowalska (37), Witold Wilski (202), Maria Wocalewska (13), Maria Kolago - Wojtysiakowa (193), Zygmunt Wyrzykowski (194), Jan Zabłocki (195), Konstanty Zachert (41), Stefan Eligiusz Zakrzewski (201), Władysław Zaleski (196), Henryk Zamięcki (197), Eryk Zieliński (198), Jan Zubrzycki (199).

5. Uroczysty obchód w Kole Warszawskim z okazji 20-lecia Niepodległości i przyłączenia Śląska Zaolziańskiego.

W przepelnionej sali Domu Harcerstwa przy ul. Łazienkowskiej 7, w dniu 15 grudnia b. r., zebrali się Harcerze - Niepodległościowcy ze swoim znakiem oraz reprezentacyjna 10 Drużyna Harcerzy ze sztandarem. Po wyborze na przewodniczącego zebrania Dha ppłk. dypl. Ignacego *Wądołkowskiego* i na sekretarzy Dhów *Glapy i Kamińskiego*, przewodniczący Koła — Dh.

ppłk. dypl. inż. Henryk *Bagiński* zagał zebranie, wygłaszając przemówienie na temat:

„*W DWUDZIESTOLECIE NIEPODLEGŁOŚCI*“.

W życiu państwa 20 lat nie przedstawia zbyt wielkiego okresu dziejów, lecz dla naszego pokolenia czas ten wiąże się ściśle z latami przedwojennymi, kiedy rozpoczynaliśmy kuć naszą broń do walki z wrogami Polski.

Rozpoczynając pracę skautową we Lwowie w 1909 roku, była nas zaledwie garstka, z której powstawały corocznie coraz większe zastępy, łączą-

sudskiego, którego silna wola i niespożyta energia, wydzwignęła Polskę na stanowisko mocarstwowe.

Dzisiaj oddajmy hołd ceniom WIELKIEGO MARSZAŁKA, poległym i zmarłym harcerzom, przez powstanie i zachowanie jednominutowej ciszy! (Wszyscy zebrani wstają).

Harcerstwo mogło rozwijać się w tym czasie, gdyż ideowe organizacje młodzieży polskiej, które stały na stanowisku walki orężnej o Niepodległość, uważały za konieczne stosowanie przymusu odnośnie swoich członków odbycia wyszkolenia fizyczno-wojskowego.

UCZESTNICY OBCHODU Z OKAZJI 20-LECIA NIEPODLEGŁOŚCI I PRZYŁĄCZENIA ŚLĄSKA ZAOLZIAŃSKIEGO DO POLSKI W DOMU HARCERSTWA W WARSZAWIE W DNIU 15 GRUDNIA 1938 R.

W pierwszym rzędzie siedzą Druhowie: *Wieczorkiewicz, Bagiński, Wądołkowski, Helczyński, Głapa i Kamiński.*

ce się w drużyny skautowe. Równoległe do pracy skautowej prowadziliśmy szkoły instruktorskie wojskowe, z których powstawały oddziały Związku Strzeleckiego, Drużyn Strzeleckich, Bartoszowych i Sokolich.

W przeciągu pięciu lat przedwojennych dostarczyliśmy Polsce wykwalifikowanego żołnierza, który po przez boje w Legionach, Korpusach na wschodzie i w Armii Polskiej we Francji, a następnie w wojnie polskiej w latach 1918—1921, stał na czele polskiego czynu orężnego. Wreszcie po ukończeniu działań wojennych lata pokojowe poświęciliśmy na ugruntowanie zdobytej Niepodległości. Ostatnie lat 30-ci przeszły do historii, jako okres walki o Niepodległość państwa polskiego, zwany również *okresem Józefa Pił-*

Jakkolwiek „Zarzewie“ rozpoczęło pierwsze pracę skautową wśród młodzieży szkolnej, to jednakże nie stanęło na stanowisku wyłączności, a starało się od początku ugruntować ją na terenie sokolim, dostępnym wówczas dla całej młodzieży polskiej. To też obok „Zarzewia“ staje do pracy „Organizacja Młodzieży Narodowej“, a władze „Sokoła“ we wszystkich trzech zaborach ujmują kierownictwo drużynami skautowymi.

Dlatego my dawni harcerze nie mamy powodu do rozdźwięków, gdyż zawsze znajdziemy w sobie dość siły moralnej, ażeby godnie i jednolicie reprezentować okres niepodległościowy na terenie Związku Harcerstwa Polskiego i w społeczeństwie.

Jednakże koło historii nie zatrzymuje się na

miejscu, a tych, którzy nie nadszają za wypadkami dziejowymi, miażdży bezlitośnie, jak to mamy świeże przykłady w Abisynii, Chinach, Hiszpanii i Czechosłowacji. Polska musi podnieść swój potencjał obronny wzwyż, jak to wskazał Wódz Naczelny Marszałek Polski Rydz-Śmigły i dlatego rola nas Harcerzy-Niepodległościowców nie może być skończona. Musimy związać się z pracą harcerską wśród młodzieży harcerskiej, rozszerzyć ramy i pogłębić ideową stronę ruchu harcerskiego w Polsce.

Młodzież harcerska pod wpływem naszego oddziaływania już zrozumiała, że podniesienie po-

które my poniesiemy i w przyszłości wielką odpowiedzialność“.

Następnie w exposé w Sejmie w dniu 2 grudnia 1938 r. Wicepremier Kwiatkowski, przedstawił *plan rozbudowy gospodarczej Polski*, uzależniając realizację od zjednoczenia wysiłków społeczeństwa i przygotowania odpowiednich ludzi.

„Największe i najprawdziwsze bogactwo Polski, to ludzie. Toczy się na ziemiach polskich walka, jedyna walka, jaką toczyć warto. Walka o charakter człowieka, który niebawem dojrzeje w Polsce“.

PRZEWODNICZĄCY KOŁA HARCERZY Z CZASÓW WALK O NIEPODLEGŁOŚĆ W WARSZAWIE PPEK. DYPL. INŻ. HARCMISTRZ HENRYK BĄGIŃSKI WYGLASZA PRZEMOWIENIE NA TEMAT: „W 20-LECIE NIEPODLEGŁOŚCI“.

tencjału obronnego Polski zależeć będzie od ugruntowania *niezależności gospodarczej Polski*.

Pan Wicepremier Inżynier Eugeniusz Kwiatkowski w mowie, wygłoszonej w Katowicach w dniu 16 października 1938 r. powiedział:

„U nas idzie o głęboką zmianę strukturalną długofalową, którą kiedyś w skrócie i uproszczeniu definiowałem, jako konieczność związania 50% ludności Polski z pracą w miastach i przemysle. Jest to *zagadnienie wielkiej rewolucji gospodarczej*, technicznej, budowlanej przemysłowej, konsumpcyjnej, społecznej i socjalnej — dokonanej świadomie na drodze szybkiej ewolucji stosunków. Idzie nam nie tylko o ludzki poziom bytowania trzydziestu kilku milionów krzywdzonych od stu lat obywateli, ale idzie o nadrzędne interesy narodu polskiego i Państwa, za

Ten nowy gatunek ludzi w Polsce Pan Wicepremier Kwiatkowski wskazuje w Gdyni, w Stalowej Woli, i na całym terenie Centralnego Okręgu Przemysłowego, „wśród robotników i wśród chłopów, i wśród inżynierów, i wśród kierowników fabryk. Oni tworzą naprawdę nową i potężną Polskę“. Wierzymy w szczerść słów Wicepremiera Kwiatkowskiego, bo poparte są długoletnimi czynami i osiągnięciami.

Tymbardziej wskazania te nabierają dla nas harcerzy znaczenia, że obok Pana Wicepremiera i Ministra Skarbu, drugi resort gospodarczy państwowy, a mianowicie Pan Minister Przemysłu i Handlu Roman, w swojej ostatniej mowie, wygłoszonej w Radio w dniu 12 grudnia 1938 r., wskazał na to, że do handlu winni iść najlepsi, zwracając się z apelem do młodzieży polskiej,

pragnącej poświęcić się zawodowi kupieckiemu, aby pamiętała, że na nią właśnie zwrócone są oczy wszystkich, którym rozwój handlu polskiego leży na sercu.

Czyż te wezwania naszych kierowników nawy państwowej miałyby uderzyć w próżnię? Czy harcerstwo nie jest powołane do tego, ażeby szkolić zastępy do codziennej pracy o nową lepszą Polskę?

Harcerze z Czasów Walk o Niepodległość Polski, z okazji 25-lecia Harcerstwa i zlotu w Spale w 1935 roku, rzucili hasło i rozpoczęli realizację wychowania młodzieży harcerskiej w idei niezależnienia naszego życia gospodarczego, przez tworzenie samodzielnych warsztatów pracy w handlu i w przemyśle.

Gdy w rocznicę 20-lecia zdobycia Niepodległości, a w 30-lecie naszych walk niepodległościowych rozszerzyły się granice Rzeczypospolitej Polskiej o piękny, a zarazem uprzemysłowiony kraj *Zaolzia*, powinny się tymbardziej wśród naszej młodzieży rozszerzyć horyzonty, pogłębić dusze, ugruntować charaktery i uwielokrotnić czyny!

Następnie zabrał głos Przewodniczący Głównej Komisji Harcerzy z Czasów Walk o Niepodległość — Dh. Dr. Bronisław *Helczyński*, który wygłosił następującą treść przemówienia:

SZANOWNI DRUHOWIE I DRUHNŹY!

Dzisiejsze Walne Zebranie Okręgowego Koła Warszawskiego ma charakter uroczysty, gdyż ma na celu wręczenie członkom Koła dyplomów odznaki honorowej harcerzy - niepodległościowców. Ustanowienie odznaki było, a zwłaszcza stało się w ostatnich czasach bardzo stanowczym postulatem harcerzy - niepodległościowców. Dlaczego właśnie teraz?

Wydaje mi się, że nie było to dziełem przypadku. Pokolenie nasze, pokolenie niepodległościowe długo-dłużej niż inne odgrywało i odgrywa rolę w życiu Polski. Jak to pięknie powiedział kiedyś obecny premier generał Sławoj-Składkowski na jednym z zebrań Koła Piątaków, dłuższe są dni letnie, niż dni zimowe. Latem słońce wcześniej wstaje, wzbija się wysoko nad ziemią, mocno grzeje i późno zachodzi, dzień letni jest długi, pracowity i gorący. Zimą słońce wstaje późno, niewiele daje blasku, a jeszcze mniej ciepła i wcześniej zachodzi. My pokolenie niepodległościowców jesteśmy jak ten długi i gorący dzień letni. Wcześniej zaczęliśmy naszą służbę narodową i długo ją pełniimy, już niejednemu z nas siwizna przyprusza włosy, a my wciąż jeszcze nie kwapimy się schodzić z naszych posterunków.

I myślę, że nie nadszedł jeszcze czas, byśmy je opuścili. Ale musimy się zgodzić z tym, że nie możemy ich zajmować sami. Pokolenie, które urodziło się po nas, weszło już i wchodzi coraz mocniej na widownię życia publicznego i staje obok nas na niejednym opróżnionym przez tego lub innego z nas posterunku. To pokolenie ma inne wspomnienia i przeżycia, to pokolenie domaga się prawa obywatelstwa dla swoich zasług i uznania dla swoich walorów. To jest jego dobre prawo. Ale równocześnie jest naszym dobrym prawem żądać, by nasza rola i nasze zasługi nie były pomniejszane i lekceważone. Jeżeli dziś jeszcze uczy się naszą młodzież o zasługach twórców Konstytucji 3 Maja, o bohaterstwie wodzów i żołnierzy naszych powstań narodowych, jeżeli chce się związać tę młodzież z pokoleniami dawnych Polski budowniczych i obrońców, to do takiego samego szacunku i uznania ma prawo i nasze pokolenie. I dlatego może w naszym środowisku harcerzy - niepodległościowców, którzy tak piękną rolę odegrali w naszych walkach wyzwoleniczych i w wojnie 1918—1920 roku, istniała tęsknota do pewnego symbolu dokonanej przez nas harcerskiej i żołnierskiej pracy. Tym symbolem ma być świeżo zatwierdzona przez Naczelnictwo Z.H.P. odznaka honorowa harcerzy-niepodległościowców. Ta piękna odznaka nawiązuje do istotnych cech naszych tradycji. Znakiem lilii harcerskiej, napisem „czuwaj” i pewnym podobieństwem do dawnego krzyża harcerskiego przypomina naszą przeszłość harcerską, kształtem krzyża i napisem „Honor i Ojczyzna” zbliża się do krzyża „Virtuti Militari”, wreszcie barwami: czarną, czerwoną i złotą przypomina Krzyż Niepodległości.

Myślę, że posiadanie tej odznaki każdy z nas będzie sobie poczytywał za honor i zaszczyt, że przyczyni się ona do jeszcze większego zwania naszych braterskich szeregów. Myślę zarazem, że stosunek nasz do tych młodszych od nas harcerzy, którzy urodzili się zbyt późno, by mieć prawo do tej odznaki, będzie tego rodzaju, iż odznaka ta nie stanie się czynnikiem dzielącym nas od nich. Ambicją naszą powinno być ułożyć ten stosunek w taki sposób, aby ich ambicją stało się ułożenie swego stosunku do młodszych od nich pokoleń harcerskich w taki sam sposób. Ambicją naszą powinno być uczynienie z tej odznaki symbolu rycerskich i obywatelskich ideałów nie tylko naszego pokolenia harcerskiego, ale harcerstwa polskiego jako całości.

Życzę Wam — Druhny i Druhowie, by otrzymanie tej pięknej odznaki stało się dla Was jeszcze jednym bodźcem do tak pojętej pracy.

Po przemówieniu tym odśpiewano „R o t ę“, po czym Dh. Dr. inż. Paweł *Branny* wygłosił, b. gruntownie opracowaną, prelekcję na temat:

„ZIEMIA ZAOLZIAŃSKA I JEJ ZNACZENIE GOSPODARCZE“.

Odczyt ten był poparty licznymi wykresami i mapami. Na zakończenie uroczystości wyświetlono filmy z objęcia Zaolzia przez Polskę, a po rozdaniu dyplomów, odbyła się herbatka towarzyska w gospodzie harcerskiej.

dowa 19 w cenie zł 3 (mocniej złożony w cenie zł 4) i miniatury od 1 do 2 zł.

8. Zmiany w Zarządzie.

Na miejsce Dha *Krygiera* został kooptowany Dh. *Wacław Gabarski*, a drugim wiceprezesem wybrano Dha *Mieczysława Wieczorkiewicza*. Podzielono funkcje w Zarządzie w sposób następujący: prezesowi podlegać będą: sekretariat, sekcja organizacyjna, delegaci do Okręgów Z. H. P. Warsz. i Mazow.; pierwszemu wiceprezesowi: sekcja odczytowa, s. tow. i s. K. P. H., zaś drugiemu wiceprezesowi: sekcja samopomocy kole-

PREZES KOMISJI GŁÓWNEJ HARCERZY Z CZASÓW WALK O NIEPODLEGŁOŚĆ DR BRONISŁAW HEŁCZYŃSKI OGŁASZA LISTĘ OSÓB, KTÓRYM KOMISJA PRZY-
ZNAŁA HONOROWY KRZYŻ HARCERZY Z CZASÓW WALK O NIE-
PODLEGŁOŚĆ

Przewodniczył obradom Dh płk. dypl. hm. *Ignacy Benedykt Wądołkowski*, a sekretarzami byli:
Dh Edmund Kamiński i *Dh Władysław Głapa*.

W głębi harcerze 10 Warsz. Drużyny z własnym sztandarem i znakiem Harcerzy z Czasów Walk o Niepodległość.

6. Uczczenie pamięci harcmistrza ś. p. *Witolda Regera*.

W czasie uroczystości zebrano zł. 30 na Fundusz *Halinki Regerównej*, którą to kwotę wpłacono na konto w P. K. O. Nr. 81.800 — Bank „Społem“ w Bielsku Śl.

7. Zamawianie Krzyża.

Krzyż należy zamawiać wprost w firmie p. *Wiktora Gontarczyka* w Warszawie, ul. Mio-

żeńskiej, s. warsztatów harcerskich, Krąg Gosp. i skarbnik.

9. Nowi członkowie.

Do Okręgowego Koła w Warszawie w dniu 19 grudnia zostali przyjęci: 1) *Antoni Józef Borkowski*, 2) *Maria Berekowa*, 3) *Władysław Buchner*, 4) *Mieczysław Wincenty Lejdo*, 5) *Aleksander Nikończuk (Anik)*, 6) *Janina Paszkowska*.

10. Harcerski wieczór towarzyski.

Dorocznym zwyczajem Koło Warszawskie urządza, w czwartek dn. 2 lutego 1939 r., pod protektoratem Dha Prezesa Dra Bronisława *Helczyńskiego*, w Oficerskim Kasynie Garnizonowym, przy Al. Szucha 29 — od godz. 18 do 2 w nocy zabawę taneczną, dochód z której przeznaczony jest na zatrudnienie bezrobotnych harcerzy. Przesyłając dwa bilety po zł 2 na sumę zł *cztery*, prosimy o poparcie i wzięcie udziału w tej zabawie wraz z rodziną, i zaproszenie ze swej strony młodzieży szkolnej i szerokich kół społeczeństwa. Na miejscu płatny bufet. W sąsiednich pokojach — stoliki brydżowe. Należność za przesłane bilety prosimy o wpłacanie na nasze konto w P. K. O. Nr. 11.088. Bilety niezwrócone do dnia 31 stycznia 1939 r. do Zarządu naszego Koła, są uwa-

Sekretarz: *Edmund Kamiński*

żane za sprzedane i po tym terminie nie będą przyjmowane zwroty biletów.

11. Składki.

Składki prosimy przekazać na nasze konto w P. K. O. Nr. 11.088, wpłacając jednocześnie zł 1 na koszt wykonania dyplomu odznaki.

12. Sprawozdanie roczne.

Zarządy Kół w Kutnie, Płocku, Pułtusku, Skiernewicach i Włocławku oraz Kół i Gron warszawskich i Grona w Piastowie nadeślą sprawozdania z działalności za 1938 rok wraz z listą członków i programem działalności w 1939 roku — do dnia 10 stycznia 1939 r.

Przewodniczący:
(—) inż. *Henryk Bagiński*
ppłk. dypl.
harc mistrz

CZCIGODNEMU I DROGIEMU PANU PROFESOROWI

DR. EUGENIUSZOWI ROMEROWI

Z OKAZJI 80-ej ROCZNICY URODZIN, A RÓWNOCZEŚNIE
57-ej ROCZNICY NIEPRZERWANEJ PRACY NAUKOWEJ
SŁEMY WYRAZY GŁĘBOKIEJ CZCI ORAZ ŻYCZENIA
DAJSZYCH OWOCNYCH LAT PRACY DLA DOBRA
NAUKI POLSKIEJ

INSTYTUT GEOGRAFICZNY U.M.K.

Reymund Galay

L. Romowina

Anna Rutnowska Zaleska

Antoni Stawski
Zamielowa

Irma Gajlerowa
Leok. Górnica
Marszałkowska Lotis
Mianowski
Salomea Ułtarska
Terjecha Henryka
Yadwiga Machnicka
Julia Tognard
Kamila Janina
Kamila Janina
Wanda Bronisława
Helena Kuleszanka
Zamojska Maria
F. Pawłowski
Kuczyńska
Anna Leanderowa
Hanna Marycka

Antonina Skupien
Michalina Corana
Halina Zwienczowska
Edward W. Polkowski
Regina Tuziak
Włodzisław Wroble
T. Kosiński
Wojciechowski
L. Kędziarski - Polak
Kamila Tuziak
A. Tuziak
Judycka
Anna Kosińska
Hanna Marycka

Wacław Ostrowski
C. W. Kosińska Karimowa
Symonowa Wiesława
Tobolik
R. K. K. K. K.
Jakubowski - Polak
Yant Handa
Zygmunt Zygmunt
K. K. K.
Zelazna Anna
K. K. K.
Wojciechowski
Muczmarski
Kierszewski Kocik
K. K. K.
Szwedowski K. K.

Michalina Kosińska
T. K. K.
M. K. K.
Bartoszka
Hanna K.
Lena Jan
J. K. K.
Pasha Crestawa
Chruski Tadeusz
Kamila Kosińska
K. K. K.
K. K. K.
K. K. K.
K. K. K.

TORUŃ 3 LUTEGO 1950r.

11.1